

Lärpass på Reglabs årskonferens 2022

Torsdag 10 februari 2022

Lärpass 1-4, kl 9.10

1. Företagsrace för omställning

Företagsfrämjande som stärker förmågan till omställning i Region Jönköpings län

Företagens förmåga till snabb omställning är avgörande för hållbar utveckling. Den förmågan utvecklas i projektet Vart i hela världen är världen på väg där Region Jönköpings län gjort det lätt att ansöka och ta del av satsningen.

Processen inbegriper behovsanpassade konsultativa insatser, seminarier om hållbarhetens affärsmöjligheter, digital transformation, AI-revolutionen samt företagsinsatser och startup-race. Målet är omställning i näringslivet med ökad hållbarhet i produkt- och tjänsteutbud, stärkt digitalisering samt mer jämställt och jämlikt företagande.

Företagen är positiva och enkelhet i ansökningsprocessen är en lärdom inför kommande företagsfrämjande insatser. Kan det här sättet att delge stöd skapa bättre förutsättningar att nå långsiktiga strukturella förändringar?

Tommy Eriksson och Annie Jogenfors, Region Jönköpings län

2. Värmland leder tillsammans

Samspel mellan region och kommuner. Lärdomar från Region Värmlands utvärdering

Hur kan Region Värmland och de 16 kommunerna utveckla sitt samarbete? I

Värmlandsrådet samarbetar de i gemensamma frågor kopplade till regional utveckling, men rådet avhandlar också IT-sårbarhet, psykisk ohälsa, EU, telenäten och mycket annat. Rådet består av förtroendevalda från region och kommuner.

I lärpasset presenteras utvärderingen av de första åren, men framför allt hur de med utvärderingen som utgångspunkt tar nästa steg med bättre beredningsarbete, mer diskussion och tydligare gemensamma ställningstaganden.

Ingrid Strengsdal, chef Värmlandsrådsavdelningen, Region Värmland, Birgitta Evensson, kommunchef Årjängs kommun, Magnus Persson, konsult Grecken AB.

3. Hur öka användning av AI?

Affärsstrategi en förutsättning för att öka AI-tillämpningar i näringslivet

Region Västerbotten startade med en teknisk ansats för att stimulera tillämpning av AI i näringslivet men märkte snart att det inte räckte, det ledde inte framåt som önskat. De formade därför ett projekt med icke-tekniska aspekter kring AI, t ex strategiska frågor och påverkan på affärsmodell.

Även om projektet fortfarande pågår finns redan en del intressanta insikter. Till exempel att många företag är ovilliga att vara först, de vill hellre kopiera beprövade lösningar även när det gäller AI. ”First mover advantages” verkar i många fall väga lätt.

Thomas Kvist, Region Västerbotten

4. Övuntade vinster med rena resor

Så får du en friskare befolkning genom hållbara resor

Färrer hjärtinfarkter, bättre sömn, snyggare gator och ökad jämställdhet – utvecklingsarbete med hållbara transporter och resande kan bidra till positiva effekter för hela samhället. I Örebro län bedrivs projekten Fossilfritt 2030 – Fordon och drivmedel och Fossilfritt 2030 – Rena resan för att minska det ohållbara resandet.

Kommunrådgivning, cykelbibliotek och målade cykelbanor är några av de aktiviteter som gjorts i projekten. En viktig del i arbetet är att sprida kunskap. Här berättar Region Örebro län om övuntade effekter av hållbart resande. Till exempel handlar det om en bättre folkhälsa, en finare närmiljö, minskade mängder luftföroreningar och minskat trafikbuller. Hållbart resande kan bidra till alla målen inom Agenda 2030 men för att nå dit krävs mer kommunikation.

Katja Hagström och Mirja Mattsson, Region Örebro län

Lärpass 5-8, kl 10.00

Extra lärpass från studion (stora studiorutan överst på sidan för digitala sändningar):

Karta för smart utveckling

Smartare utveckling med starka strukturer och tydlig riktning – Färdplan för smart specialisering i Region Östergötland

Hur kan regionen konkretisera utvecklingen inom sina styrkeområden? Hur blir det verkstad av strategier? Hur kan vi tillsammans driva utvecklingen?

Under 2021 har Region Östergötland tagit fram färdplaner för sina styrkeområden för att maximera nyttan av smart specialisering genom tydligare riktning och prioritering. Nu siktar regionen på att stärka strukturer med hjälp av koordinerande organisationer, årliga aktivitetsplaner och gemensamma flaggskeppsprojekt som är gemensamma för alla styrkeområden. Ta del av Östergötlands erfarenheter och lärdomar med att stärka smart specialisering genom färdplaner, samhandling och samverkansarenor.

Niklas Tideklev, Region Östergötland

5. Det nya Norrland?

De största industriella investeringarna i Sveriges historia sker nu. Norrland vänder på gamla föreställningar

Företag och entreprenörer går i spetsen för omställningen via nya etableringar och investeringar som ställer om till fossilfritt samhälle. Gamla föreställningar om att jobben finns i storstäderna söderut gäller inte längre, arbetsmarknaden i norra Sverige är nu starkast i landet. Vilka effekter medför denna tillväxtkraft och investeringsvilja?

Per Erik Andersson, Region Norrbotten

6. Hängrännan som förenar stuprör

Samhällsutmaningar löser man tillsammans i Region Örebro län

Har du delat upp problem i bitar och försökt lösa dem var för sig? Då vet du att det inte fungerar med samhällsutmaningar som är komplexa och påverkar varandra på samma sätt som bitar i en sprucken glasruta.

Det behövs nya arbetssätt där människor med olika roller, kompetenser och perspektiv tillsammans utforskar framkomliga vägar genom att lära ihop. Här berättar Region Örebro län hur de arbetar med ett områdesövergripande forum som stärker RUS-genomförandet. Hur de ser helheten i alla delar och får samsyn om länets utveckling, nya kraftsamlingar och hur de gör det tillsammans.

Susanne Rosendahl och Malin Lindqvist, Region Örebro län

7. Yrkesvux – Regional överblick

Samlad bild av yrkes vuxenutbildning i Stockholms län

Komvux och framför allt yrkesvux bidrar i hög grad till kompetensförsörjningen. Men hur mycket? Och hur skulle det kunna utvecklas för att bättre svara mot behovet?

Vuxenutbildningen är organiserad på många olika sätt i Stockholms 26 kommuner. Vissa har lagt ut all vuxenutbildning på privata anordnare medan vissa bedriver en del i kommunal

regi. Under 2021 gjorde Storsthlm en förstudie som syftade till att införa en modell för att ta fram statistik över länets totala utbildningsvolym av yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. Modellen implementerades och ledde fram till ett första statistikunderlag över yrkesvux i Stockholms län. Ett underlag som försöker besvara frågan; Hur bidrar yrkesvux till kompetensförsörjningen i Stockholm län?

Patrik Marinilli, Storsthlm

8. Kulturplan Västmanland

Ny kulturplan i Västmanland som en del av regional utveckling – Så här gjorde vi!
Västmanlands fjärde kulturplan *Från ord till handling, Regional kulturplan för Västmanland 2023–2026* tar avstamp i visionen om Ett livskraftigt Västmanland genom hållbar utveckling. Kulturplanen beskriver hur Region Västmanland vill bidra till utvecklingen av konst och kultur för alla som bor och verkar här. Inför arbetet med den nya kulturplanen var det viktigt att ta en tydlig utgångspunkt från Västmanlands RUS, Vår strategi för ett livskraftigt Västmanland 2030 som antogs 2020. Syftet var att tydliggöra kulturens betydelse för den regionala utvecklingen i Västmanland.

Lena Karlström, Lotta Weréus och David Lindgren, Region Västmanland

Lärpass 9-12 kl 10.50

9. Vilka företagare främjas?

Inkluderande näringslivsutveckling i Region Västmanland

Varför söker och får kvinnor inte företagsstöd i samma utsträckning som män? Vilka exkluderande normer finns i regionalt näringslivsfrämjande och hur kan man bryta dem? Hur blir företagsfrämjande och den regionala näringslivsstrategin mer inkluderande? Region Västmanland har i projektet Omställning Västmanland ökat kunskapen om vilka normer som påverkar det näringslivsfrämjande arbetet.

Med exempel från näringslivsstrategin och regionens företagsstöd tittar vi tillsammans närmare på normerna kring näringsliv, företagande och offentlig verksamhet och hur vi kan inkludera fler perspektiv för att arbeta mer inkluderande.

Maria Lidberg och Maarit Nurkkala, Omställning Västmanland, Region Västmanland

10. Samverka mer med civilsamhället

Nå längre med verksamheten genom samverkan med civilsamhället

Samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhälle kan fylla välfärdsluckor utgående från invånarnas behov. En ny samverkansmodell lanserades 2021 och har redan hunnit testats av olika verksamheter. Region Örebro har använt den i samverkan mellan närsjukvård och civilsamhälle inom Vinnovaprojektet CROSS och fritidsverksamheten i Göteborgs stad har samverkat med RFSL ungdom för att utveckla mötesplatser för unga hbtqi-personer.

Det är Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor som med hjälp av bland annat regionala företrädare och civilsamhällesrepresentanter tagit fram samverkansmodellen för offentliga aktörer och civilsamhället. Modellen är generell och kan användas till en rad olika verksamheter. Den kan anpassas efter behov på lokal, regional och nationell nivå. Samverkansmodellen är ett verktyg som ger dig stöd genom hela samverkansprocessen.

Under lärpasset ges en interaktiv introduktion till modellen med inspirerande exempel.

Elisabet Johansson, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

11. Distansarbetet ändrar kartan

Arbeta på distans – vilka blir de regionala effekterna?

Distansarbete har blivit vardag och är här för att stanna. Hur påverkas människors transportbehov och flyttmönster, till exempel minskad pendling, ökad användning av fritidshus och ökad attraktivitet för områden utanför storstäderna? Och vilka förändringar leder det till i regionerna, såväl landsbygd som storstäder? Hur kan vi mäta dessa förändringar på ett jämförbart sätt?

Nordregio tar itu med kunskapsluckan genom att studera effekterna av ökat distansarbete ur ett nordiskt perspektiv – utifrån både kvantitativa data och kvalitativa, regionala exempel. Vilka förändringar sker i din region? Hur mäter och bemöter ni utvecklingen? Välkommen att bidra med dina reflektioner!

Linda Randall, Gustaf Norlén, Johannes Lidmo, Nordregio

12. Smarta bygder, strategiska noder

Strategiska noder och Smarta bygder – Strategi och verktyglåda i nära samspel

Att skapa förutsättningar för att bo och verka var som helst är det nya normala. Strategiska noder är utpekade platser som ur ett regionalt perspektiv är strategiskt viktiga.

Från ett strategiskt prioriteringsverktyg tar vi oss vidare till ett specialdesignat brädspel för att utveckla Smarta bygder/Smart village innovation, ett innovationsverktyg med teknikaccelerator i rebusformat. I en smart bygd samspelar ny teknik och ortsbornas idéer med regionala och lokala organisationer för att skapa attraktiv platsutveckling och livskvalitet i hela länet.

Jenny Rydquist och Hanna Nilsson, Region Blekinge

Lärpass 13-16 kl 13.10

13. Undvik projektkyrkogårdar

Hur undviker vi projektkyrkogårdar, underkapitaliserade stödsystemaktörer och fragmenterade insatser? Hur kan projektmedel användas effektivare för att göra det nationella och regionala ekosystemet för näringslivet mer innovativt, konkurrenskraftigt och hållbart?

Genom satsningar på program som Vinnväxt, Science Parks/Inkubatorer, Innovationskontor och Innovativa företag har Vinnova tillsammans med andra aktörer investerat mycket pengar under lång tid. Men finansieringsstrukturerna leder till en fragmenterad och kortsiktig situation. Incitament och uppföljningmodeller ger inomregional konkurrens. Tyngdpunkten ligger i utlysningar och finansiering av enskilda projektansökningar vilket leder till underkritiskt finansierade aktörer eller insatser. Andra effekter är onödig ”trängsel” i vissa delar av ekosystemen.

Under detta lärpass vill Vinnova utforska hur vi tillsammans kan utforma insatser och aktiviteter som ger ett ”smartare” nationellt innovationsekosystem med regionerna som bas. Med exempel från Region Jönköping och Uppsala vill de testa om ”regionala ”koordinerings-/samverkansplattformar” kan vara en del av lösningen för att agera mer långsiktigt och strategiskt med de finansieringskällor som står till buds.

Göran Andersson, Vinnova

14. Styra i samverkan

Ett samtal om samverkan och RUS:ens roll

Vilka är de viktiga delarna av styrning och ledning i det regionala utvecklingsuppdraget? Vilka krav ställer det på oss som arbetar med regional utveckling, vilka är utmaningarna och framgångsfaktorerna?

Regionen har det regionala utvecklingsansvaret, leder processarbete och fattar de formella besluten och kommunernas aktiva medverkan krävs för att åstadkomma resultat. Men också samverkan med lärosäten, näringsliv, civilsamhället och myndigheter. Det som vi benämner som nätverksstyrning eller flernivåsamverkan.

Lärpasset är ett samtal med regionala utvecklingsdirektörer kring samverkan och RUS:sens roll.

Moderator *Michaela Stenman*, Sektionen för lokal och regional utveckling SKR, medverkande *Märta Molin*, Region Västernorrland, *Karin Hermansson*, Region Jönköpings län och *Richard Gullstrand*, Region Skåne

15. Jämlika livsvillkor?

Jämlikt Gävleborg – utredning om jämlika livsvillkor och möjligheter.

Skillnaderna mellan grupper av människor har ökat över tid och ojämlikheten blir allt mer koncentrerad: de som har sämre förutsättningar inom vissa områden har också sämre förutsättningar även inom andra områden.

En jämlikhetsutredning 2019–2021 fördjupade kunskapen om hur grundläggande livsvillkor skiljer sig i Gävleborgs län, vilka förklaringar som finns och vad länets olika aktörer behöva göra för att synliggöra och förebygga hinder.

Lärpasset beskriver slutsatser och rekommendationer, men också utredningsprocessen och lärdomar från den.

Maria Sundman, Region Gävleborg

16. Bymässa 2030

En annorlunda bomässa med bylivet i fokus i Region Kronoberg

Just nu förbereder Region Kronoberg sin Bymässa 2030. Det blir första gången en region anordnar en ”bomässa” och till skillnad mot traditionella bomässor är inte enbart byggnaderna i centrum, utan bylivet.

Bymässa 2030 fokuserar brett på vardagslivet och livsmiljön. Det blir en samhällsutvecklingsmässa som tar sig an lokalt avgörande och nationellt relevanta utmaningar för strategisk ortsutveckling, attraktiva livsmiljöer och metoder för samskapande. Det blir ett sätt att arbeta med RUS ända ner i den lokala miljön.

Sunny Sandström, Region Kronoberg

Lärpass 17-20 kl 14.00

17. INSTÄLLT Helhetsgrepp för investeringar

Samordnad leverans för att locka investeringar och utveckla regionen

Region Östergötland tar ett helhetsgrepp inom strategisk marknadsföring och platsutveckling. Projektet TEAM Östergötland utvecklar en samordnad leveransfunktion och där ingår arbetet med att attrahera investeringar, platsmarknadsföra och främja rekryteringar genom samhandling mellan nationell, regional och lokal nivå. Hör mer om projektet samt hur de kopplar regionens styrkeområden till Business Swedens ekosystem.

Mattias Flodström, Region Östergötland och Alexander Morrone, Business Sweden.

Lärpasset sänds från Reglab studio Östergötland i Linköping och nås både via lärpasslänken och studiorutan högst upp på sidan för digitala sändningar.

18. Designmetod för hållbarhet

En teoretisk modell blir verklig – Personahushåll utifrån regional statistik visar vardag och system.

Med människan i centrum kombinerar Region Sörmland regional statistik med system och skapar persona-hushåll för att visa vem och vilka insatser som behövs för en hållbar samhällsutveckling.

Tillsammans med regionala utvecklare i Region Sörmland arbetar Ramboll Management Consulting med designmetoder för att illustrera och synliggöra flernivåstyrning och underlätta för samverkan i det långsiktiga regionala hållbarhetsarbetet. I lärpasset berättar de hur de arbetar, vad som går bra och vad de lär sig av processen.

Mona Karila och Maria Ståhl, Region Sörmland, Eva-Karin Anderman, Ramböll.

19. Guide vid stora etableringar

Kompetensförsörjningsguide vid stora etableringar – Lärdomar från Västerbotten och Gävleborg

När en kommun har landat en stor industrietablering och prognosen är att anställa tusentals personer, hur fungerar kompetensförsörjningssystemet under press? Löser det sig själv? Eller behövs det kraftsamling för samverkan kring behovet av kompetens? Vem tar ansvar för vad?

Region Västerbotten och Region Gävleborg befinner sig mitt i två stora etableringar, Northvolt i Skellefteå och Microsoft i Gävle/Sandviken. Häng med på deras resa och ta del av den guide som arbetats fram!

Jan Midlert, Region Västerbotten och Thomas Lundberg, Region Gävleborg, Christina Johannesson, Cajalma AB, Maria Ljung Westin, Tillväxtverket

20. Välbefinnande utvecklar regionen

Fönstret för människors och samhällets utveckling står på glänt – Vad behöver regioner för att ta nästa steg?

Människors förutsättningar för att må bra och växa är en grund även för regioners hållbara utveckling. Individens psykologiska och sociala förmågor bidrar till utvecklingskraft eftersom det bygger förmågan att lära, problemlösa, samarbeta och driva utveckling.

Den nationella strategin för regional utveckling och regionernas RUS formulerar ofta människors växtkraft och livskvalité som vision – men har vi de samarbetsformer som behövs för att människors potential ska bli till växtkraft inom alla regionens ansvarsområden?

Lärpasset breddar perspektiven på regionernas utvecklingsmöjligheter med reflektioner och exempel från olika sammanhang. Vilka nya interna och externa samverkansprocesser behöver vi? Samtalet utgår från erfarenheter från pågående utveckling inom Region Gotland, såsom samverkan med näringsliv och civilsamhälle (MindShift Gotland) och Region Sörmlands pågående interna utvecklingsprocesser mellan förvaltningar.

Peter Lindvall, Region Gotland, Maria Vejdal, Region Sörmland, Per Olsson, Stockholm Resilience Centre, Niklas Huss, föreningen Mindshift Sverige mm samt Fredrik Lindencrona och Lisbet Mellgren, SKR

Lärpass 21-24 kl 14.50

21. INSTÄLLT ÖMS—smart specialisering

Samarbete för smart specialisering i Östra Mellansverige.

Regionerna i Östra Mellansverige samarbetar för smart och hållbar innovation och utveckling. Genom att samla innovationsaktörer med olika kompetens och nyttja gemensamma resurser kan de hitta nya lösningar och ge expertstöd till företag, oavsett i vilket län de befinner sig. De fokuserar utvecklingsarbetet till fyra gemensamma utmaningsområden.

I detta läropass får du veta hur det gemensamma arbetet bedrivs och ta del av konkreta exempel, framgångsfaktorer och utmaningar.

Emma Hanson, Region Sörmland

22. Nationell kraftsamling

Vi testar nya arbetssätt för nationell kraftsamling

Innovation har aldrig varit viktigare för att möta globala utmaningar. Hur kan vi arbeta på nya sätt för att öka synergier? Lokalt + regionalt + nationellt + internationellt = smart kraftsamling för att möta utmaningar och öka internationell konkurrenskraft.

Vinnova utvecklar arbetssätt och processer där flera nationella myndigheter sitter vid samma digitala bord som regionala aktörer – samtidigt! Tillsammans utvecklar vi sätt att arbeta effektivare ihop. Vi har identifierat smart specialisering som en möjliggörande nyckel. Vi ger exempel från piloter och informerar om nätverk, verktyg och kanaler som finns via nationell nivå.

Madelen Nilsson, Vinnova

23. Mänskliga rättigheter utvecklar regionen

Samverkan stärker mänskliga rättigheter i regional utveckling.

Alla är födda likvärdiga men vad betyder egentligen mänskliga rättigheter i Sveriges regioner? Pratar vi alls om det? Hur uppfylls rättigheterna när människor faller mellan regelverk, när ett barn med rullstol inte får skolskjuts eller blir isolerad för att aktivitetsstödet dras in? Ett tillgängligt samhälle är attraktivt för alla och kostar mindre än många enstaka anpassningar.

Region Västerbotten utgår från funktionsrättskonventionen och fokuserar barn och unga när de nu samlar många aktörer som påverkar människors möjlighet att få sina rättigheter tillgodosedda. Västra Götalandsregionen har länge arbetat med det komplexa området mänskliga rättigheter och har erfarenheter att dela med sig av. I ljuset av regionalt arbete med Agenda 2030 och ökat fokus på social hållbarhet är läropasset en inspiration och dialog om samverkan och lösningar.

Kerstin Hamre, Region Västerbotten, Emma Broberg och Maria Talja, Västra Götalandsregionen, Martin Vikgren, Funktionsrätt Västerbotten

24. Rumsliga scenarier i Skåne

Hur kan det framtida Skåne se ut ifall den regionala planeringen får stort eller litet genomslag?

Om vi bygger som vi brukar göra, hur ser kartan då ut år 2040? Och hur förändras kartbilden ifall vi förverkligar regionplaneringens mål? Hör WSP och Region Skåne berätta om ett spännande projekt där rumslig scenarioanalys använts för att undersöka och utvärdera möjlig bebyggelseutveckling i länet.

Med en länstäckande GIS-baserad planeringsmodell går det att simulera framtida markanvändning där bebyggelsemönster påverkas av positiva och negativa lägesegenskaper, markrestriktioner och inte minst planeringsintentioner. Genom att testa olika scenarier i modellen kan möjlig framtida bebyggelsestruktur undersökas på regional nivå, och det är möjligt att både i kartbilder och indikatorer se skillnader mellan scenarierna. Resultatet blir ett värdefullt verktyg och dialogunderlag för den regionala planeringen.

Joakim Franklin, WSP och Jesper Borgström, Region Skåne